

Skrivetips

Fins det særlig én ting som kan gjøre en bra tekst enda bedre? Etter min mening, ja: Unngå ensformige gjentakelser.

PUBLISERT 5. mars 2011

De to vanligste gjentakelsene på norsk er dette–dette og vil–vil.

Denne/dette/disse bør begrenses til sterk utheving: «Folk får ikke hjelp av psykologer i kommunene. Dette må det gjøres noe med» – og til å vise til den nærmeste av flere muligheter: «Han startet firmaet sammen med broren, men denne trakk seg ut.»

Hjelpeverbet vil står gjerne sammen med infinitiv: «vil kunne, vil bli gjort». En kan bruke et annet hjelpeverb, skal: «det skal bli gjort», omskriving: «det kommer til å bli gjort», eller presens: «det blir gjort». Presens kan godt uttrykke framtid: «Pasienten blir skrevet ut neste uke.»

Problemet med gjentakelser begynner allerede på bokstav- og stavelsesnivå: «Hyppigere enn tidligere» kan bli «oftere enn før». «Det skjer vanligvis gradvis» kan bli oftest gradvis. I «stabile og derfor forutsigbare betingelser» kan derfor erstattes av dermed.

Er du klar over problemet, kan du lett unngå det. Du kan begynne med å lese manuset ditt en gang til med oppmerksomheten rettet mot uheldige gjentakelser.

Til slutt baron v. Münchhausen på revejakt: Han nagler reven til et tre ved å skyte den i halen med en spiker for ikke å skade skinnet: «Jeg sikter. Jeg skyter. Jeg treffer.» Dette er anaforisk gjentakelse, et stilmiddel med dramatisk virkning. Det kan det gjerne være litt mer av, selv i psykologiske fagtekster.

Dag Gundersen, ordbokredaktør og professor i nordisk språkvitenskap

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 48, nummer 3, 2011, side 259